

Ammatillisen toisen asteen koulutuksen tulevaisuus – pitääkö opetus- ja ohjaushenkilöstön hyvinvoinnista olla huolissaan?

Annukka Tapani, Elina Östring, Tuomas Mäki-Ontto, Hanna Kuivanen, Tiina Kauma

Amk- ja ammatillisen koulutuksen tutkimuspäivät 3.11.2023

13 Ammatillisen toisen asteen koulutuksen tulevaisuus

Työterveyslaitos

Työsuojelurahasto
Arbetarskyddsfonden
The Finnish Work Environment Fund

Esityksen rakenne

Taustaa hyvinvointitarkastelun tarpeelle

Tutkimusasetelman ja aineiston analyysin
kuvaus

Tulokset

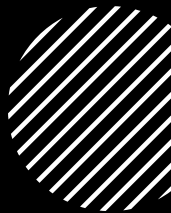
Pohdinta

Mukaan vietävää

Lähteet ja yhteystiedot

Mistä
kumpuaa
tarve puhua
hyvinvoinnista
työssä?

Työn intensiivistyminen (Minkkinen ym., 2019)

Työn mosaiikkimaistuminen (Tapani & Salonen, 2019)

Työmarkkinoiden ylikuumentuminen
(Väänänen ym., 2020)

Työyhteisöosaaminen digiajassa
(Mönkkönen & Roos, 2023)

Teoreettinen tausta

- Kytkeytyminen ja merkityksellisyys (esim. Deci & Ryan, 2000; Mönkkönen, Tapani & Kokkonen, 2023; Salonen & Tapani, 2020)
 - Työelämän laatu (Stefana ym., 2021)
 - (Sosiaalisesti) kestävä kehitys ja koulutuksen vaikutusmahdollisuudet (Generation Climate Europe, 2021; Palic & Edmonds, 2013)
 - Istuva yhteiskunta ja fyysinen aktiivisuus osana työpäivää (Hallitusohjelma, 2023; Työterveyslaitos, n.d)
 - Suomalaisten kestävyyskunnan heikkeneminen (Vasankari ym., 2023)
-
- Ammatillisen koulutuksen uudistukset opettajan työhön, monitekeminen, monikanavaisuus

Tutkimusasetelma

- Tutkimuskysymys:
mitkä tekijät rakentavat, mitkä nakertavat hyvinvointia työssä ja työstä.
- Aineisto:
31 eläytymistarinaa ja 260 päiväkirjamerkintää
 - Kokemuksen tutkimus, elämismaailman osittainen jakaminen: “aito” ääni, aiemmat kokemukset menetelmästä
 - Asiasta muistuttaminen, seuranta, arkihavainnot, aineiston laajuus
 - Pyrkimys kuvata maailmaa niin kuin se havaitaan (Kakkori & Huttunen 2014; Marton 1994)
- Toiminnalliset työpajat, ajalla lokakuu 2022-huhtikuu 2023, 55 ilmoittautunutta.

Analyysimenetelmä (muokattu Hirsjärvi & Hurme, 2008)

Research framework	Prior knowledge and research Data collection
Analysis	Becoming familiar with the data Identifying the main categories of physical activity expression by qualitative content analysis Combining themes as story types
Synthesis	Discussing story types with theoretical and global perspectives

Tulos 1. Rakentavat tekijät

Taukojen tärkeys, mahdollisuuksien hyödyntäminen, uuden kokeilu, edellytykset (työn haltuunotto, työnantajan tuki, pelisäännöt)

- **Tauottaja**

- Pidän säännöllisiä taukoja, irtaannun koneen äärestä
- Liikun kampuksella kävellen, käytän portaita ja muita mahdollisuuksia

Hyvä tasapaino vapaa-aika vs. työ, aamuliikunta

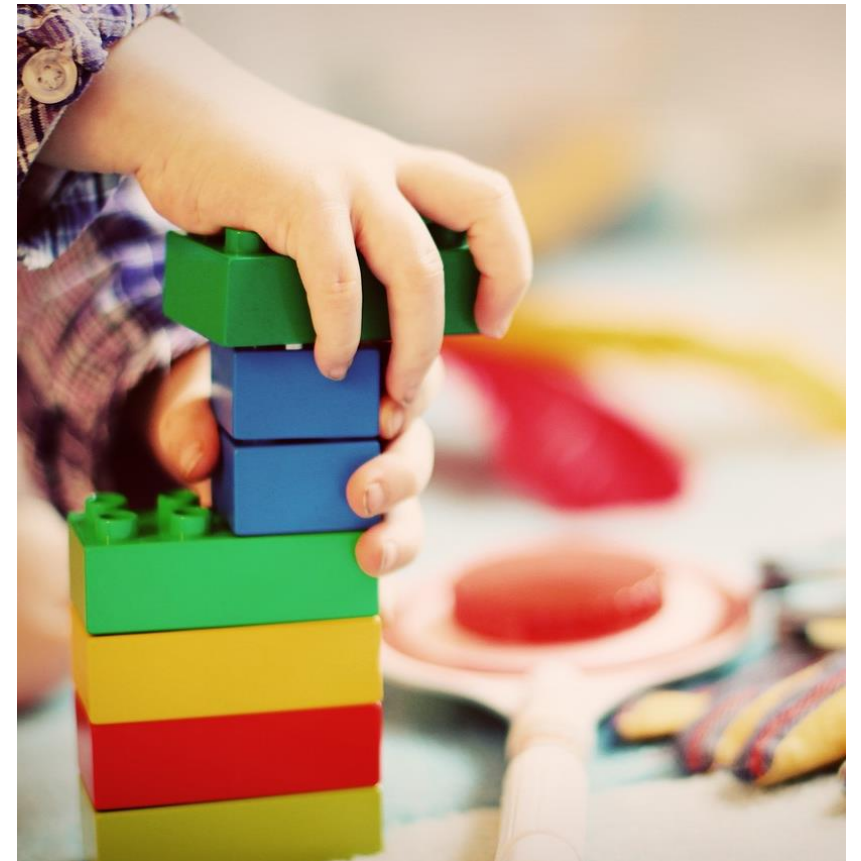
- **Vapaa-ajan liikkuja**

- Tykkään liikkua aamuisin ennen työpäivää, se antaa energiaa päivään
- Vapaa-ajan liikunta kuormittaa kehoani sopivalla tavalla

Pohdintamahdollisuudet, käytännön pajat

- **Oppija**

- Osallistumalla työpajoihin olen oppinut kuuntelemaan itseäni ja pyrin huolehtimaan tauotuksesta
- Olen saanut ideoita ja viikottaiset muistutukset ovat olleet tarpeen

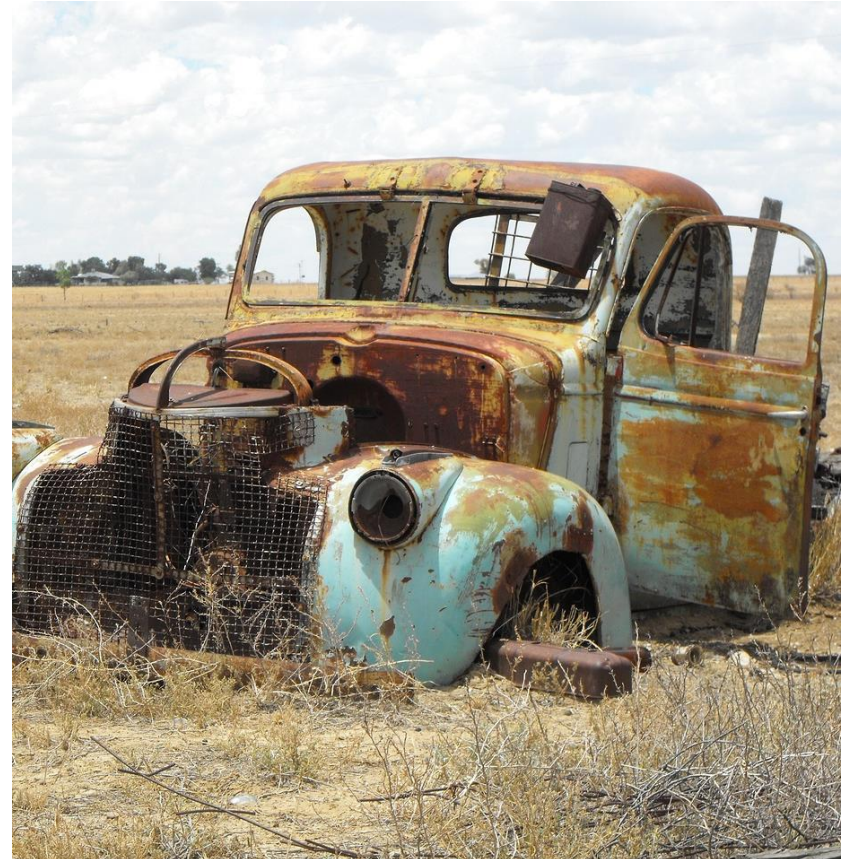

Tulos 2. Nakertavat tekijät

Taukojen puute, palautumisajan vähyys, energiaa puuttuu, työn luonne, informaatiokanavat, työtilat

- **Olispa aikaa –tyyppi**

- En pysty tauotukseen päivän aikana, vaikka tiedän, että pitäisi – mutta opiskelijat tarvitsevat minua enemmän
- Iltaisin en sitten enää jaksa, makaan sohvalla ja syön karkkia

Pohdinta: Kenen vastuulla?

Minä itse

Pystyvyykokemus, työn
haltuunotto

Oma vastuu, ammatillinen
toimijuus

Pelisäännöt itselle

Tauotus

Tiimi

Pelisäännöt tiimille, kalenterit

Keskeytysten hallinta

Kannustus, sopimukset

Organisaatio

Työnantaja: porukan tunteminen,
toimijuuden tukeminen

Kokemusten huomiointi

Tilaratkaisut

Mahdollisuudet, puitteet ja “luvat”

Riittävän hyvä työ – keskustelu

Sosiaalinen koheesio

Tuliaisia työpaikallasi

- Yhteisöhorisontti: yhteisen keskustelun ja sopimisen tarve
- Työergonomia ja palauttava toiminta
- Vaikutusmahdollisuudet: keskity siihen, mihin voit vaikuttaa
- Kokemuksiin puuttuminen

Ammatillisen toisen asteen koulutuksen tulevaisuus – pitääkö opetus- ja ohjaushenkilöstön hyvinvoinnista olla huolissaan?

Lähteet

- Generation Climate Europe (2021). How can educate.. <https://gceurope.org/how-can-education-help-in-saving-the-planet/>
- Deci, E. L. & Ryan, R. M. (2000). The 'what' and 'why' of goal pursuits: Human needs and the self-determination of behavior. *Psychological Inquiry* 11(4):227–268.
- Hallitusohjelma: Vahva ja välittävä Suomi. Valtioneuvoston julkaisuja 58.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. (2008). *Teemahaastattelu*. Kyriiri Oy, Helsinki.
- Kakkori, L. & Huttunen, R. (2014). FENOMENOLOGIA, HERMENEUTIIKKA JA FENOMENOGRAFINEN TUTKIMUS. Teoksessa A. Saari, OJ Jokisaari & VM Värri (toim.) Ajan kasvatustutkimus: kasvatustutkimusfilosofia aikalauskritiikkinä, 367-400.
- Marton, F. (1994). Phenomenography. Teoksessa T. Husen & T. N. Postlethwaite (toim.), *The international encyclopedia of education* (2nd ed., Vol. 8, pp. 4424–4429). Oxford, UK: Pergamon.
- Minkkinen, J., Mauno, S., Feldt, T., Tsupari, H., Auvinen, E., & Huhtala, M. (2019). Uhkaako työn intensiivistyminen työhyvinvointia? : intensiivistymisen yhteys työuupumukseen opetus- ja tutkimustyössä. *Psykologia*, 54(4), 255-273.
- Mönkkönen, K. & Roos, S. (2023). Työyhteisötaidot digiajassa. Helsinki: Gaudemamus.
- Mönkkönen, K., Tapani, A. & Kokkonen, T. (2023). Arvoa ja arvottomuutta. Arvokkuuden ja merkityksellisyyden kokemukset hyvän elämän perustana. Helsinki: Gaudemus.
- Palich, N. & Edmonds, A. (2013). Social sustainability: creating places and participatory processes that perform well for people. *Environment Design Guide*, 1-13.
- Salonen, A.O. & Tapani, A. (2020). Palkkatyön merkityksellisyys. Ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjaushenkilöstön kokemuksia työstä. *Työelämän tutkimus*, 18(1), 30-43.
- Stefana, E., Marciano, F., Rossi, D., Cocca, P., & Tomasoni, G. (2021). Composite Indicators to Measure Quality of Working Life in Europe: A Systematic Review. *Soc Indic Res* 157, 1047–1078. <https://doi.org/10.1007/s11205-021-02688-6>.
- Tapani A. & Salonen, A. O. (2019). Identifying teachers' competencies in vocational education in Finland.," *International Journal for Research in Vocational Education and Training* 6(3), 243-260.
- Työterveyslaitos (n.d). Liikkuminen ja liikunta osana hyvää työpäivää <https://www.ttl.fi/oppimateriaalit/liike-ja-mieli/liikkuminen-ja-liikunta-osana-hyvaa-tyopaivaa>
- Vasankari, T, Tokola, K., Raitanen, J., Kolu, P., Vähä-Ypyä, H., Husu, P., Vaara, J., Kyröläinen, H., Santtila, M., Pihlainen, K. & Sievänen, H. (2023). Suomalaisten kestävyyskunto on laskenut vuosikymmeniä – onko Suomessa tulevaisuudessa enää hyväkuntoisia yli 50-vuotiaita työntekijöitä? *Futura*, 1, 4-12.
- Väänänen, A., Smedlund, A., Törnroos, K., Kurki, A.-L., Soikkanen, A., Panganniemi N., & Toppinen-Tanner, S. (2020). Ajattelu- ja toimintatapojen muutos. Teoksessa L. Kokkinen (toim.) Hyvinvointia työstä 2030-luvulla. Skenaarioroita suomalaisen työelämän kehityksestä. Työterveyslaitos

Yhteystiedot

Annukka Tapani, yliopettaja
Tampereen ammattikorkeakoulu
annukka.tapani@tuni.fi

0504072580

ORCID: 0000-0001-6274-7028